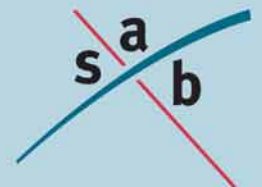

Quick scan flora en fauna

Puiflijk, paardenhouderij Ten Doeschate

Gemeente Druten

Datum: 13 maart 2009
Projectnummer: 80840

INHOUD

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen	2
2	Wettelijke kader	3
2.1	Gebiedsbescherming	3
2.2	Soortenbescherming	3
3	Toetsing	5
3.1	Onderzoeksmethodiek	5
3.2	Beschermde gebieden	5
3.3	Voorkomen van beschermde soorten	6
4	Conclusie	10
4.1	Gebiedsbescherming	10
4.2	Soortenbescherming	10
4.3	Consequenties	11
4.4	Aanbevelingen	12

Bijlage 1: globaal overzicht gegevens Natuurloket

Bijlage 2: geraadpleegde bronnen

Bijlage 3: gebruik van paddenscherm

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In Druten (gemeente Druten, provincie Gelderland) bestaat het voornemen om een bestaande paardenhouderij te verplaatsen naar een locatie naast het nieuwe tracé van de N322 in het buitengebied van Druten. In het plangebied vindt tevens natuur- en landschapsontwikkeling plaats.

Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB Arnhem B.V. en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurregelgeving in het plangebied.

Afbeelding 1: links: uitsnede uit topografische kaart (1:25.000). Rechts: luchtfoto (Google Earth). De rode omlijning geeft de ligging van het plangebied weer, de groene omlijning geeft onderdelen weer van de EHS. De blauwe omlijning geeft de globale ligging van het bouwvlak weer.

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet en eventuele andere natuurregelgeving. Bij deze activiteit moet rekening worden gehouden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk, ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Druten, (gemeente Druten) is gelegen in een relatief grootschalige agrarische omgeving. De veelal rechthoekige akkers worden op enkele plaatsen afgewisseld met groene elementen. Doordat veel akkers slecht bereikbaar zijn, treedt er weinig verstoring op. Hierdoor zijn met name in de winter veel ganzen te vinden in het buitengebied van Druten.

Het plangebied is omringd door weilanden en akkers. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrensd door het toekomstige tracé van de N322. De Rijksche Wetering vormt de zuidelijke grens van het plangebied. Aan alle zijden van het plangebied liggen afwateringskanalen. Het plangebied zelf bestaat uit een intensief beheerde akker waar in voorgaand jaar maïs is geteeld.

De beoogde ingrepen bestaan uit de nieuwbouw van een te verplaatsen paardenhouderij. Hierdoor zal de huidige akker worden omgevormd. Het plangebied ligt op dit moment in de EHS. De gemeente heeft in het kader van de streekplanherziening herbegrenzing EHS een zienswijze ingediend met betrekking tot het plangebied. De EHS wordt herbegrensd door de provincie waarbij een ruimer gebied wordt aangeduid als ecologische verbindingzone.

Afbeelding 2: Impressie plangebied aan de Veldstraat te Druten (foto's SAB)

2 Wettelijke kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront-rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1 beschermingscategorie 1:

Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfsplaatsen van deze soorten worden aangetast;

2 beschermingscategorie 2:

Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.

Als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode geldt deze naast de bovengenoemde soorten ook voor vogels. In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3 beschermingscategorie 3:

Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 Toetsing

3.1 Onderzoeksmethodiek

Het Natuurloket geeft in het kilometerhok waarbinnen het plangebied en haar invloedsgedebied is gelegen (168-430 / 168-431) geen voorkomen van beschermde soorten weer (Bijlage 1). Binnen deze kilometerhokken zijn alleen de vaatplanten (in 1 kilometerhok) goed onderzocht. Omdat het plangebied maar een klein onderdeel uitmaakt van het betreffende kilometerhok en omdat de beschikbare Natuurloketgegevens in dit geval van lage kwaliteit zijn, is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar de quick scan vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog van SAB Arnhem B.V.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, *et al.*, 1997) en diverse websites die informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens uurhokken (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 2 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

In februari 2009 heeft een ecooloog van SAB Arnhem het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied Paardenhouderij Ten Doeschate te Druten ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied (Uiterwaarden Waal) ligt op een afstand van 2,5 kilometer (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand en de afwezigheid van een directe verbinding, zijn negatieve effecten op het beschermde gebied uit te sluiten. Er zijn alleen lokaal effecten te verwachten op flora en fauna.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied Paardenhouderij Ten Doeschate te Druten ligt nu in een gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De gemeente heeft in het kader van de streekplanherziening herbegrenzing EHS een zienswijze ingediend met betrekking tot het plangebied. De EHS wordt herbegrensd door de provincie waarbij een ruimer gebied wordt aangeduid als ecologische verbindingzone. Als onderdeel van de beoogde plannen wordt een ecologische oever aangelegd aan de zuidzijde van het plangebied en worden enkele poelen aangelegd. Daarmee wordt de samenhang en de mogelijkheid tot migratie sterk uitgebreid. De beoogde plannen hebben in die zin dus een positief effect op de Ecologische Hoofdstructuur.

Een negatief effect op de Ecologische Hoofdstructuur als migratienetwerk en als rustgebied kan wel optreden bij het gebruik van sterke, naar buiten gerichte verlichting bij de buitenverblijven, zeker omdat het gebied in de huidige staat totaal onverlicht is. Om de verstoring te minimaliseren dient de verlichting dusdanig te worden afgesteld dat er geen strooilight uitstraalt naar de omgeving. Hiervoor zijn aangepaste armaturen beschikbaar (zie bijvoorbeeld www.platformlichthinder.nl). Verder wordt aangeraden om de lichtvoering zo veel mogelijk te beperken in de tijd.

Rechtstreekse verlichting op onderdelen van de EHS moet worden voorkomen. De effecten van dergelijke verlichting zijn slechts zeer beperkt bekend. Wanneer rechtstreekse verlichting van onderdelen van de EHS niet te voorkomen is, vloeit uit het voorzorgsprincipe de noodzaak voor nader onderzoek voort naar de effecten van verlichting op lichtgevoelige soorten. Een dergelijk fundamenteel onderzoek is financieel niet haalbaar.

3.3 Voorkomen van beschermde soorten

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn geen potentiële groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten aanwezig. Het plangebied bestaat uit akkerland waar geen sprake is van een stabiel, natuurlijk ecosysteem. Binnen het plangebied zijn ten tijde van het verkennende veldbezoek alleen zeer algemene plantensoorten aangetroffen als Peen (*Daucus carota*), Hondsdraf (*Glechoma hederacea*) en gestreepte witbol (*Holcus lanatus*). In de directe omgeving van het plangebied zijn nog soorten te vinden als Riet (*Phragmites australis*), Zwarte els (*Alnus glutinosa*) en Ratelpopulier (*Populus tremula*). Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992 en relevante websites) komen in de omgeving van het plangebied soorten als Egel (*Erinaceus europaeus*), Huisspitsmuis (*Crocidura russula*), Mol (*Talpa europaea*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Wezel (*Mustela nivalis*), Bunzing (*Mustela putorius*), Ree (*Capreolus capreolus*), Woelrat (*Arvicola terrestris*), Veldmuis (*Microtus arvalis*), Haas (*Lepus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en de meer strikt beschermde soort Das (*Meles meles*) voor. Tijdens het veldbezoek zijn in de directe omgeving hazen aangetroffen.

Het plangebied bestaat uit een maïsakker en een aantal weilanden. Op diverse plaatsen in de directe omgeving van het plangebied, bevinden zich watergangen met zeer steile oevers. Door de combinatie van deze kenmerken is het plangebied niet geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor beschermde zoogdiersoorten. Vaste rust- en verblijfsplaatsen van algemeen voorkomende soorten als egel (*Erinaceus europaeus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*) en mol (*Talpa europea*) zijn niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een alge-

mene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Das

Enkele kilometers oostelijk van het plangebied is in het verleden een dassenburcht gevonden. Het is niet waarschijnlijk dat dassen gebruik maken van het plangebied door onder andere de aanwezigheid van enkele drukke verkeerswegen en de nabijheid van beter geschikt habitat. De omgeving van het plangebied is niet geschikt als vaste rust- of verblijfplaats door de hoge waterstanden in het gebied. Door de combinatie van gebiedskenmerken (drukke wegen, afstand tot bekende burcht) is het plangebied en de directe omgeving op zijn hoogst van marginaal belang als foerageergebied. Ook zijn geen sporen van deze soorten aangetroffen in het plangebied. Negatieve effecten van de beoogde ingrepen op vaste rust- en verblijfplaatsen van de Das zijn niet te verwachten.

Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Limpens *et al.*, 1997) komen in de omgeving van het plangebied Watervleermuis (*Myotis daubentonii*), Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwwonende soorten zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en boomwonende soorten als Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en Watervleermuis (*Myotis daubentonii*). Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten en spleten en achter loshangende schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

In de huidige situatie is het plangebied niet bebouwd. Tevens bevindt zich in de directe omgeving geen geschikte bebouwing. Hierdoor zijn negatieve effecten op gebouwwonende soorten uit te sluiten. De te ontwikkelen bebouwing zou wel geschikt gemaakt kunnen worden waardoor positieve effecten op gebouwwonende soorten vleermuizen te verwachten zijn.

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangende schors. Gezien het ontbreken van bomen zijn boombewonende soorten in het plangebied uit te sluiten. De te ontwikkelen bebouwing blijft ook op grote afstand van bestaande bomen. De afstand tot de dichtstbijzijnde bomen is ongeveer 180 meter.

Soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Zoals eerder vermeld bevinden zich in het project-

gebied geen bomen. Andere lijnelementen zijn ook niet aanwezig. Om deze reden zijn negatieve effecten op aanvliegroutes van vleermuizen uit te sluiten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten aangetroffen: Merel (*Turdus merula*), Koolmees (*Parus major*), Pimpelmees (*Parus caeruleus*), Huismus (*Passer domesticus*), Roek (*Corvus frugilegus*), Grauwe gans (*Anser anser*) en Buizerd (*Buteo Buteo*). De grauwe gans is in grote aantallen aangetroffen. De dieren gebruiken het plangebied en de omgeving als rustplaats.

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli.

Sommige vogelsoorten zoals uilen en spechten gebruiken hun nesten jaarrond als verblijfplaats. Ook buiten het broedseizoen hebben nesten van deze vogels een beschermde status. Tevens zijn nesten van in bomen broedende roofvogels jaarrond beschermd.

Op basis van de aard van het plangebied (maïsakker en weiland) en de afwezigheid van geschikte nestlocaties, worden jaarrond beschermde soorten niet verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten van de voorgenomen plannen op deze soorten zijn niet te verwachten.

De realisatie van de beoogde plannen zal een effect hebben op de functie van de omgeving als rustgebied voor overwinterende ganzen. Er is echter voldoende alternatief rustgebied in de omgeving aanwezig. De weidegronden die gepaard gaan met het houden van paarden zijn zeker ook geschikt als rustgebied voor ganzen mits van voldoende omvang. De negatieve effecten op de functie van het plangebied en de omgeving zijn dus van beperkte omvang en niet ontheffingsplichtig.

Amfibieën

Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen en publiceert deze jaarlijks op het internet (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën voor zoals Bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*), Bruine kikker (*Rana temporaria*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en de meer strikt beschermde soorten Rugstreppad (*Bufo calamita*), Poelkikker (*Rana lessonae*) en Kamsalamander (*Triturus cristatus*) voor

Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de Rijksche Wetering die mogelijk geschikt is als vaste rust- en verblijfplaats van beschermde soorten amfibieën. Een onderdeel van de plannen omvat de aanleg van poelen en de aanleg van een ecologische oevers welke in principe een positief effect op amfibieën hebben. Door gefaseerd te werk te gaan worden negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten amfibieën voorkomen die gerelateerd zijn aan de aanleg. De uitvoering van dit onderdeel van de plannen moet in het winterseizoen worden gestart. Het plangebied is niet geschikt als winterhabitat. Het is waarschijnlijker dat de erven van nabijgelegen boerenbedrijven als winterhabitat dienst doen. Negatieve effecten op winterhabitat worden niet verwacht.

Verder geldt dat het plangebied binnen verspreidingsgebied van de rugstreppad ligt. Dit is een pioniersoort van dynamische habitats welke worden gecreëerd door het bouwrijp maken van het plangebied. De uitvoering van de plannen kan het beste

meteen volgen op het bouwrijp maken van het plangebied. Daarbij is het van belang om op het bouwterrein geen ondiepe plassen te hebben en (resten van) bouwmaterial op te ruimen. Ondiepe plassen op kale grond hebben namelijk een grote aantrekkingskracht op rugstreeppadden.

Reptielen

Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in weinig verstoorde biotopen. Soorten als ringslang (*Natrix natrix*) en levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) kunnen voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad. Bij Stichting RAVON zijn geen reptielwaarnemingen bekend uit het plangebied of wijde omgeving. Op basis van de binnen het plangebied aanwezige biotopen (maïsakker, weilanden, watergangen met steile oevers) en de afwezigheid van structuur is het voorkomen van reptielen onwaarschijnlijk.

Vissen

Volgens de gegevens van Stichting RAVON ligt het plangebied binnen het verspreidingsgebied van de soorten Baars (*Perca fluviatilis*), Blankvoorn (*Rutilus rutilus*), Brasem (*Abramis brama*), Driedoornige stekelbaars (*Gasterosteus aculeatus*), Karper (*Cyprinus carpio*), Pos (*Gymnocephalus cernuus*), Ruisvoorn of rietvoorn (*Scardinius erythrophthalmus*), Snoek (*Esox lucius*), Tiendoornige stekelbaars (*Pungitius pungitius*), Vetje (*Leucaspius delineatus*), Zeelt (*Tinca tinca*) en de meer strikt beschermde soorten Bempje (*Barbatula barbatula*), Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*), Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) en Rivierdonderpad (*Cottus perifretum*).

Het plangebied wordt begrenst door watergangen die mogelijk geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats van beschermde soorten vissen. Wanneer de plannen voor de aanleg van een ecologische oever gefaseerd worden gerealiseerd, dan zijn negatieve effecten op vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde vissen niet te verwachten. Uiteindelijk zal de realisatie van een ecologische oever leiden tot een positief effect op vissen.

Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de biotopen.

4 Conclusie

In het plangebied te Druten (gemeente Druten, provincie Gelderland) zal een paardenhouderij worden gevestigd. Voordat deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de NB-wet. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied (Uiterwaarden Waal) ligt op een afstand van 2,5 kilometer (hemelsbreed gemeten). Op dit moment ligt het plangebied in de EHS. De gemeente heeft in het kader van de streekplanherziening herbegrenzing EHS een zienswijze ingediend met betrekking tot het plangebied. De EHS wordt herbegrensd door de provincie waarbij een ruimer gebied wordt aangeduid als ecologische verbindingzone. De beoogde plannen behelzen onder meer het omvormen van de oevers van de Rijkse wetering tot ecologische oevers. De realisatie van deze plannen zal dus leiden tot een verhoogde verbondenheid van de groene elementen in de omgeving van het plangebied en draagt daarmee bij tot een versterking van de EHS, mits de opmerkingen over verlichting in acht worden genomen. Gebiedsbescherming is op deze locatie niet aan de orde.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen door de ingreep worden aangetast (verwijderd, ongeschikt gemaakt) of dieren opzettelijk worden verontrust. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. Invloeden die leiden tot een verminderde geschiktheid van het plangebied als bijvoorbeeld foerageergebied zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij het een zodanig belang betreft dat bij het wegvallen van deze functie ook de vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten niet langer kunnen functioneren.

Door de groundbewerking en de nieuwbouw, zullen alle aanwezige soorten negatieve effecten ondervinden van de ingreep. Voor de meeste soorten is dit tijdelijk van aard. In de toekomst zal waarschijnlijk een deel van het plangebied weer geschikt zijn als leefgebied.

De meeste van deze soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het

kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn strikt beschermde soorten uit de soortgroep amfibieën en vissen niet uit te sluiten binnen het plangebied.

4.3 Consequenties

Deze verkennende quick scan flora en fauna, op basis van een eenmalig veldbezoek, heeft aangetoond dat delen van het plangebied mogelijk in gebruik zijn als vaste rust- of verblijfplaats voor strikt beschermde soorten amfibieën en vissen. Wanneer de aanleg van ecologische oevers gefaseerd gebeurt en start in het winterseizoen zijn geen negatieve effecten op strikt beschermde soorten te verwachten. Wanneer dit niet het geval is, dan dient een nader onderzoek te worden opgestart naar:

- Amfibieën, onderzoeksperiode: voorjaar 2009
- Vissen, onderzoeksperiode: voorjaar 2009

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht zodat het werkelijke effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden bepaald. Pas dan kan worden bepaald of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is. Bij een dergelijke ontheffing worden vaak mitigerende en/of compenserende maatregelen gevraagd. Als wordt voldaan aan dergelijke voorwaarden, kan op basis van eerdere ervaringen redelijkerwijs worden verwacht dat een dergelijke ontheffing door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wordt verleend.

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- Werkzaamheden tijdens het broedseizoen van vogels (half maart tot half juli) die kunnen leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces, moeten worden uitgesteld. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.
- op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
  - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
  - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren (zie ook 3.2);
  - het starten van de grondwerkzaamheden buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen, zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;
- het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheems bes- en bloemdragende struiken en planten. Hierbij bestaan veel mogelijkheden om het plangebied als groene stapsteen in de ecologische hoofdstructuur te positioneren;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluwen. Deze beschermde soort verliest steeds meer nestmogelijkheden;
- geen ondiepe plassen laten ontstaan in het plangebied, resten van bouwafval op te ruimen, een paddenscherm plaatsen, zie bijlage;
- alle watergangen in de omgeving van het plangebied voorzien van natuurvriendelijke of ecologische oevers. Het aanleggen van dergelijke oevers dient wel gafa-seerd in het winterseizoen te worden uitgevoerd of voorafgegaan door een nader onderzoek naar beschermde soorten vissen en amfibieën en een eventueel daaruit voortvloeiende ontheffingsaanvraag op de Flora- en faunawet. Het ontwerp van dergelijke ecologische oevers kan SAB uitvoeren;
- geen uitstralende verlichting voeren, zie 3.2.
- aanmelden van de poelen en de watergangen bij het meetnet amfibieën van Stichting RAVON, werkgroep monitoring. Met behulp van dit meetnet kan het succes van het aanleggen van poelen en ecologische oevers worden bepaald aan de hand van populatieontwikkelingen van amfibieën. Deze monitoring is geheel vrijwillig van aard.

Bijlage 1: globaal overzicht gegevens Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:168 / Y:430

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3				1	goed	-	1991-2007
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren						matig		1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						redelijk		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Rapportage voor kilometerhok X:168 / Y:431

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						niet	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	1					matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Bijlage 2: geraadpleegde bronnen

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C. en Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K. en Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

SOVON Vogelonderzoek 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden. Utrecht

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl

www.platformlichthinder.nl

Bijlage 3: gebruik van paddenscherm

In de directe omgeving van het plangebied kan de rugstreeppad voorkomen. Het plangebied zelf is in de huidige situatie niet geschikt voor de rugstreeppad (kale akker met rondom vrij steile watergangen). Bij uitvoering van bouwactiviteiten kan de soort zich echter alsnog in het plangebied vestigen. Vanuit de zorgplicht dient hier rekening mee te worden gehouden. Om te voorkomen dat rugstreeppadden zich in het plangebied vestigen kan een paddenscherm worden geplaatst. De afscherming kan worden bereikt door anti-worteldoek toe te passen zolang het een tijdelijke (tot enkele maanden) voorziening betreft. Het anti-worteldoek dient te bestaan uit een stevig materiaal, maar niet van een specifiek merk of materiaal.

De volgende maatregelen zijn aan te bevelen met betrekking tot het plaatsen van het doek:

- scherm van anti-worteldoek boven de grond ongeveer 50 cm hoog;
- anti-worteldoek 5 cm ingraven (i.v.m. onderdoorkruipen van dieren);
- gewone paaltjes gebruiken waaraan anti-worteldoek wordt bevestigd (onderlinge afstand ongeveer 20 m, in ieder geval zodanig dat het doek niet slap hangt)
- krammen gebruiken om te bevestigen;
- anti-worteldoek bovenaan naar buiten toe omslaan, om de kop van het paaltje heen zodat een 'afdakje' ontstaat. Dit in verband met dieren die eventueel naar boven klimmen;
- voor de stevigheid een ijzerdraad bovenlangs spannen en daar het anti-worteldoek omslaan naar buiten toe;
- regelmatig (tweewekelijks) controleren op gaten;
- bij de ingangen paddenroosters toepassen. Een paddenrooster bestaat uit twee balken of bv. spoorstaven op tien centimeter van elkaar met daartussen een ruimte waardoor de dieren zijdelings kunnen weggelopen naar buiten het paddenscherm, maar er niet in kunnen. Een dergelijk rooster hindert het verkeer totaal niet. De ruimte tussen de balken dient regelmatig schoongemaakt te worden.

Rugstreeppadden trekken tot een kilometer van hun poel om een geschikt overwinteringsgebied te vinden. Gezien de nabij gelegen watergangen, die kunnen dienen als voortplantingsgebied, zal daarom moeten worden gestreefd naar een afscherming rondom het bouwterrein. De precieze locatie van het scherm en eventuele verplaatsing in de tijd dient te worden bepaald aan de hand van een faseringsplan van de werkzaamheden.

Het plangebied is in de huidige situatie niet geschikt voor de rugstreeppad. Het paddenscherm kan in dit geval op elk gewenst moment geplaatst worden, zolang dit maar gebeurt voorafgaand aan de grondwerkzaamheden.

Het plaatsen van een paddenscherm biedt geen volledige garantie tegen kolonisatie door rugstreeppadden.

